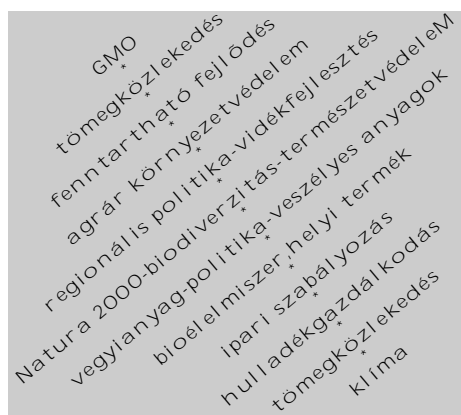


KÖRNYEZETPOLITIKAI HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL



VESZÉLYBEN A NEMZETI PARKOK JÖVŐJE?



A Magyar Természetvédők Szövetsége, a Védőgyelet és a WWF Magyarország november 28-án budapesti sajtótájékoztatójukon aggodalmukat fejezték ki a környezet- és természetvédelem intézményrendszerének további gyengítése és a költségvetési megszorítások miatt, amelyek a nemzeti parkok helyzetét is jelentősen megingatták.

A nemzeti parkok az elmúlt időszakban évente mintegy 5 milliárd forinttal gazdálkodtak, melynek egy részét maguk termelték meg. Sajnálatos módon az állami támogatás évről évre csökken. 2007-ben 2006. évhez képest várhatóan 500 millióval, vagyis 14 %-kal csökken a nemzeti parkoknak szánt központi támogatás. A költségvetési megszorítások mellett jelentős létszámleépítéseknek vagyunk tanúi.

"A közelmúltban, az első hullámban 80 fővel csökkentették a létszámot a nemzeti parkoknál, míg a közeli napokban újabb 100 fő leépítése kezdődött el. Ez összességében mintegy 20 %-os leépítést jelent" - emelte ki Schmuck Erzsébet, a Magyar Természetvédők Szövetsége társelnöke, majd hozzátette, - "ezek a tendenciák éppen az ellentétes irányba mutatnak azzal, amit az Európai Unió a természetvédelem és a biológiai sokféleség megőrzése terén elvár a tagállamaitól."

Ugyancsak ismertté vált, hogy az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságot felszámolják, feladatait a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságához csoportosítják át. "Volt nemzeti parki vezetőként elengedhetetlenek tartom, hogy egy nemzeti parknak saját szellemisége, költségvetése és vezetése legyen. Egy felelős igazgató jelenléte a területen élők, gazdálkodók, társintézmények, a nemzetközi partnerek és a munkatársak szempontjából meghatározó a nemzeti parki munkában - mondta Márkus Ferenc a WWF Magyarország igazgatója, aki a Balaton-felvidéki Nemzeti Park alapító vezetője volt három évig."

(folytatás a 2. oldalon)

A TARTALOMBÓL

AZ EU MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEINEK
NÉPSZERŰSÍTÉSE AZ UNIÓ TERÜLETÉN KIVÜL 2. O

TÁRGYALÓASZTALHOZ ÜLTEK
AZ ERDÉSZEK ÉS A ZÖLDEK 3. O

MEGSZÜLETETT A REACH!
- ALKU AZ EU VEGYI ANYAG POLITIKÁRÓL,
KÉTTŐS EREDMÉNNYEL 4. O

KISIKLOTT EU KÖZLEKEDÉSI
CÉLOK AZ ÚJ TAGÁLLAMOKBAN 5. O

SZÁMOLJUNK A SZÉNDIOXID KIBOCSÁTÁSSAL! 6. O
ELENYSZÓ PÉNZEK A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKRA

AZ OPERATÍV PROGRAMOKBAN 6. O

ENSZ KLÍMAKONFERENCIA
- EGY LEHETŐSÉG A GÉNMODOSÍTÁSNAK? 7. O

A KLÍMAKONFERENCIA VÉGE - LASSÚ HALADÁS 9. O

LEVÉL AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ELNÖKÉNEK:
NE GYENGÍTSEK A MEGÚJULÓ ENERGIÁS ÚTTERVET! 10. O

AZ ÓLÓM FELHASZNÁLÁSÁNAK JELENLEGI
GYAKORLATÁBÓL EREDŐ EGÉSZSÉGÜGYI
ÉS KÖRNYEZETI KOCKÁZATOK 11. O

AZ EU MENNYIRE SZÁLL SZEMBE A WTO GÉNMODOSÍTOTT
ÉLELMISZEREKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁSÁVAL? 12. O

A PARLAMENTI KÉPVISELŐK
A KEVESEBB HULLADÉKRA VOKSOLNAK 13. O

TELJESÜLT A NAGY KÉRÉS (BIG ASK) 14. O

GEORGE MONBIOT:
DRASZTIKUS LÉPÉSEKRE VAN SZÜKSÉG
A KLÍMAVÁLTOZÁS TERÉN -
ÍME, A TERVI 14. O

(folytatás az 1. oldalról)

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság felszámolását át-gondolatlan döntésnek tartjuk. A döntésnek összehasonlíthatatlanul több a negatív vonatkozása, mint amilyen pozitív hozadéka lehet a költségvetés számára. A nemzeti park az alapfeladatainak végzése mellett ellátta az Őrségi mező-és erdőgazdálkodók szaktanácsadását, az Agrár-Környezetgazdálkodási Program koordinációját és monitoringját, valamint összefogta az egyéni gazdálkodókat. EU-s és hazai pályázatok vezető partnereként, civilekkel és önkormányzatokkal együttműködve több száz millió forintot vitt a térségbe. Csopakról, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság központjából csak pluszköltségek árán lehet hasonló sikereket elérni.

A nemzeti park igazgatóság önállóságának megszüntetése nincs szakmai érvekkel alátámasztva, ennél fogva bizonytalanná válik, hogy milyen további lépésekre számíthatunk a nemzeti parki struktúrában. Félő, hogy átfogó

koncepció hiányában a szakmával nem egyeztetett ad hoc döntések szabják majd meg a természetvédelem intézményrendszerének sorsát - nyilatkozta Jávor Benedek, a Védegylet szóvivője.

Sallai R. Benedek, az Magyar Természetvédők Szövetsége munkatársa hozzátette, a nemzeti parkok meggyengítése mellett a természetvédelmi hatósági feladatokat ellátó felügyelőségek közül már kettőt megszüntettek, még további leépítések várhatók, ami végképp ellehetetleníti a hatósági munkát. Ezek mellett a természetvédelmi feladatokat ellátó civil szervezetek intézményi háttere is romlott, és ebben újabb megszorítások várhatóak." A Nemzeti Parki törvény-tervezet társadalmi vitája várat magára, amely lehetőséget nyújthatna arra, hogy a nemzeti parkok helyzetét tisztázzuk és megerősítsük.

Forrás: közös MTVSZ-Védegylet-WWF sajtóközlemény

AZ EU MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEINEK NÉPSZERŰSÍTÉSE AZ UNIÓ TERÜLETÉN KÍVÜL

Az Európai Bizottság intézkedéseket fogadott el a mezőgazdasági termékekkel kapcsolatos tájékoztatásra és harmadik országban történő népszerűsítésére vonatkozóan. A tagországok 28 programjavaslatot nyújtottak be a Bizottsághoz áttekintésre. A 10 elfogadott programot Ciprus, Németország, Görögország, Olaszország, Hollandia, Lengyelország és Portugália nyújtotta be.

A programok az Egyesült Államokat, Kanadát, Indiát, Japán és Kínát célozzák meg. A lefedett termékek a bor, gyümölcs, hús, tejtermékek, olívaolaj és biotermékek. Az EU hozzájárulása 9.1 millió EUR (a programok teljes költségvetésének 50%-a).

"EU minőségi termékek sem rosszabbak a Deákné vásznánál," mondta Mariann Fischer Boel, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Biztos. "Ismeretségük növelése az EU-n kívüli piacokon fontos prioritási szempont. Óriási értékesítési potenciált látok a tengerentúli piacokban, ahol az emberek értékelik a történelmet, hagyományt e magas minőségi kategóriájú élelmiszerekben és borokban. Azzal, hogy pénzt fektetünk a termékeink EU-n kívüli népszerűsítésére és az információ eljuttatására, az Európai Unió azt az elkötelezettségét mutatja, hogy kész megfelelni a kihívásnak."

Az EU finanszírozhat (maximálisan 50%-ban) olyan intézkedéseket, amelyek információkat szolgáltatnak és népszerűsítik a mezőgazdasági és élelmiszeripari ter-

mékeket. Ezen intézkedések irányulhatnak közönségkapcsolatra, népszerűsítésre vagy reklámozásra, különösen az EU-ból származó termékek előnyeinek hangsúlyozására, kiemelten a minőség, higiénia, élelmiszerbiztonság, élelmiszer-címkezés, állatvédelem és környezetbarát jelleg. Ezen intézkedéseken belül lehet pályázni többek között különböző eseményeken és kiállításokon való részvételre, illetve információs kampányok szervezésére az EU védett eredet megjelölésével (PDO), védett földrajzi indikátorokkal (PGI) és a hagyományos specialitások védelmével valamint a biogazdálkodással kapcsolatban. Szintén lehetőség van információs kampányokra a következő területeken: meghatározott régiókban előállított minőségi borokra vonatkozó EU rendszer (QWPSR) népszerűsítése, valamint az új piacokról szóló tanulmányok készítése.

A népszerűsítés és információs szolgáltatás intézkedéseinek részletes szabályozása egy Bizottsági Szabályozásban került meghatározásra¹. Minden év június 30-ig a tagországok meg kell küldjék a Bizottságnak az általuk kiválasztott programok listáját és minden program másolatát. Ezt követően a Bizottság kiértékeli a programokat és dönt az alkalmaságokról. A Bizottsági Szabályozás felsorolja azokat a harmadik országbeli piacokat, ahol a népszerűsítési intézkedések végrehajthatók, valamint azokat a termékeket, amelyek lefedhetők a népszerűsítési intézkedésekkel.

Forrás: Európai Bizottság- AGRICULTURE NEWS DIGEST

Fordította: Gondár Szilvia

¹ Szabályozás (EC) No 1346/2005 2005. augusztus 16.

TÁRGYALÓASZTALHOZ ÜLTEK AZ ERDÉSZEK ÉS A ZÖLDEK

Megalakult az országos erdészeti valamint a környezet- és természetvédő szervezetek érdekegyeztető fóruma

A Kerekerdő Alapítvány kezdeményezésének eredményeként, mintegy féléves előkészítés után, november 23-án Budapesten került sor arra a rendezvényre, mely országos erdészeti érdekvédelmi szervezetek, valamint az erdők ügyével kiemelten foglalkozó, öt legjelentősebb országos hatókörű környezet- és természetvédő szervezet részvételével valósult meg.

A mostani fórumnak, mely Budapesten, a Nádor Teremben zajlott le, a Magyar Természetvédők Szövetsége volt a házigazdája. A meghívott kilenc szervezet mindegyike első számú vezetőjével és több szakértővel képviseltette magát. A szervezést az MTVSZ tagszervezeteként végző Kerekerdő Alapítvány régi szándéka valósult meg, a két egymást rendszeresen bíráló fél egy asztalhoz ültetésével. Mind az erdészeti, mind pedig a zöld szervezetek tevékenységük során az erdőkkel kapcsolatos társadalmi igényeket jelenítenek meg. A szervezők szerint a "köz" érdeke azt kívánja meg, hogy a különböző érdekek egyeztetésre kerüljenek, az olykor széttartó erők egyesítenek.

A rendkívül konstruktív légkörben lezajlott rendezvényen a jelenlévők számos kérdésben megegyeztek. Jelentős időt szántak egymás, illetve a résztvevő szervezetek kölcsönös megismerésére. A résztvevő mintegy kéttucat szakember egyhangúlag döntött arról, hogy ezentúl rendszeresen találkoznak, egyeztetik véleményüket, törekednek közös álláspontok kialakítására, és ha kell közös erővel lépnek fel az erdők ügyében. Közfelkiáltással kimondták az Érdekegyeztető Fórum megalakulását, mely így "egyszeri" rendezvényből, egy civil kezdeményezésként megvalósuló, rendszeres érdekegyeztetési formává alakult.

A következő fórum házigazdai szerepét a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége vállalta. A tárgyaló felek megállapodtak abban is, hogy az erdők ügyében mind az erdészeti, mind pedig a környezet és természetvédelmi szakigazgatás oldalán meg kell teremteni a társadalmi részvétel intézményes kereteit. Döntöttek arról, hogy az Országos Erdő Tanács, valamint az Országos Természetvédelmi Tanács létrehozásához szükséges törvénymódosítási javaslatok kidolgozásához, valamint az erdészeti szervezeteknek az Országos Környezetvédelmi Tanácsba való részvételét lehetővé tevő intézkedésekre operatív munkacsoportot hoznak létre.

Az előterjesztő erdészek számára is meglepő módon a résztvevő zöld szervezetek képviselői támogatták a ma-

gánerdő tulajdonosokat, és gazdálkodókat képviselő szervezetek azon törekvését, mely a természetvédelmi korlátozások miatti kártérítés, kompenzáció megfizetését szorgalmazta. Mint kiderült ez más megfogalmazásban már régóta szerepel a zöld szervezetek állásfoglalásaiban is. A probléma a részletes megoldására szintén munkacsoport tesz majd javaslatot.

A faipart képviselő országos szervezet vezetője is örömmel érezte, hogy a zöldek nem akarják megfosztani sem az ipart, sem a felhasználó lakosságot a fától, mint természetes alapanyagtól és egyetértés van abban is, hogy a fatüzelésre átálló nagy hőerőművek állami dotációja kedvezőtlen helyzetbe hozza a hazai faipart. A fa alapú biomassa felhasználásának ilyen mesterséges előnyben részesítése, a nyilvánvaló gazdasági szempontokon túl környezetvédelmi oldalról is erősen bírálható.

Szóba kerültek a napirenden lévő kormányzati intézkedések is, melyek közül több kedvezőtlenül érinti, mind az erdők sorsát, mind pedig akár erdészként, akár természetvédőként hivatásukat gyakorló az erdőt szolgáló szakembereket. A jelenlévő civil szervezetek elhatározták, hogy közösen lépnek fel az Állami Erdészeti Szolgálat megszüntetése, illetve FVM hivatalokba való beolvasztása, valamint a nemzeti parki intézményrendszerben tervezett összevonások ellen.

Szóba került az erdőtörvény módosítása és a tervezett nemzeti parki törvény is. Megegyezés született arról, hogy a jövőben a két fél lépéseket tesz arra, hogy a tervezetekkel kapcsolatos erdészeti és zöld civil véleményeket egyeztetik és lehetőség szerint támogatják egymás törekvéseit.

Gyöngyössi Péter, Kerekerdő Alapítvány

A FÓRUMON RÉSZTVEVŐ SZERVEZETEK:

Fagyasztási Országos Szakmai Szövetség , Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület , Magyar Természetvédők Szövetsége - Föld Barátai Magyarország, Országos Erdészeti Egyesület , Palocsa Egyesület Élő Környezetünk Helyreállításáért , Pro Silva Hungaria Védegylet , WWF Magyarország

MEGSZÜLETETT A REACH!

- ALKU AZ EU VEGYI ANYAG POLITIKÁRÓL, KETTŐS EREDMÉNNYEL

ELŐZMÉNYEK

Európai környezet- és egészségvédő civil szervezetek nem támogatták az Európai Parlament és a Miniszterek Tanácsa között a REACH vegyi anyag-szabályozásról zárt ajtók mögött megkötött megállapodást. November 30-án este ugyanis az Európai Parlamentet képviselő tárgyaló küldöttség elfogadta a Tanács hibás, ún. "megfelelő ellenőrzésre" vonatkozó megközelítésének mindössze felszínes változtatását. Ennek a vegyipar által támogatott megközelítésnek az alapja, hogy a szervezetünket érő vegyi szennyezések megfelelően kontrollálhatóak, és így nem jelentenek egészségügyi, illetve környezeti kockázatot. Ezt az állítást számos tanulmány cáfolja, bemutatva, a háztartási cikkekben lévő veszélyes vegyi anyagok megtalálhatóak például a házi porban, az esővízben, a különféle élőlényekben, a saját vérünkben és a még a magzatokban is.

A megállapodás pozitív eleme, hogy megerősíti a Tanács tavaly decemberi álláspontját, amely szerint a helyettesítés a nehezen lebomló és a testszövetekben felhalmozódó anyagokra is vonatkozik. A megállapodás szerint arra is lehetőség van, hogy a nyilvánosság a termékekben lévő veszélyes anyagok egy részéről információt kapjon. A civil szervezetek és az Európai Parlament munkája nélkül egy sokkal gyengébb, csupán a vegyiparnak további kedvezményeket adó szabályozással tette volna az ipari lobbis a REACH-t. A Parlament a zöld szervezetek nyomására például elérte, hogy hosszú távon a legveszélyesebb anyagokat kötelező helyettesíteni. Pozitív elem ugyancsak, hogy a gyártóknak kell bizonyítaniuk termékeik biztonságosságát, nem a hatóságoknak kell igazolniuk kételyeit.

A REACH tervezetet eredetileg arra találták ki, hogy a vegyi anyagokat érintő ismerethiányunkat pótolja, és arra, hogy egy hatékony rendszert vezessenek be a vegyi anyagok kezelésére. Ugyanakkor ez a kompromisszumos REACH megállapodás a jelenlegi szabályozási rendszerhez képest nem jelent elegendő előrelépést, mivel több ezer vegyi anyagról továbbra sem kell biztonsági informá-

ciót szolgáltatni, és a különösen veszélyes anyagokra nincs módszeres helyettesítés előírva. Amellett, hogy Európa így elveszti ezt a lehetőséget, hogy vezető szerepet vállaljon a biztonságosabb vegyi anyag kezelésben, a vegyiparba és az európai döntéshozókba vetett társadalmi bizalom is tovább fog csökkenni egy olyan REACH bevezetésével, amely nem képes megvédeni az emberi egészséget és környezetünket a káros anyagoktól.

A SZAVAZÁS

A megállapodás szerinti Reach szabályozást végül december 13-án jóváhagyta az Európai Parlament, 529 szavazattal, 98 ellenszavazattal és 24 hiányzással. A csomagot a december 18-i Miniszterek tanácsa (Környezetvédelmi tanács) véglegesen formálisan elfogadta. A jogi forma rendelet, azaz a REACH kötelező érvényű lesz minden tagállamban, 2007. június 1-től lép hatályba. Ennek eredményeként mintegy 30 000 vegyi anyagról kell az importőröknek és gyártóknak egészségügyi és biztonsági adatokat közölniük. Mindezeket a Helsinkiben felállítandó, új vegyi anyag-hivatalnál (Európai Vegyi Anyag Ügynökség) kell egy 11 éves periódus alatt regisztrálni. A regisztrációs eljárás a legtoxikusabb vegyi anyagokkal illetve a nagyobb mennyiségben árusítottakkal indul.

ÖSSZEGRZÉS

A jogi kiskapuk a REACH-et a vegyipari lobbis manipulációjának áldozatává tehetik. Nincs rá biztosíték, hogy minden esetben figyelembe veszik majd a kockázatos vegyi anyagok kiváltását lehetővé tevő biztonságosabb alternatívákra vonatkozó információkat. (Ha van elérhető árú alternatíva, kötelező helyettesíteni a veszélyes vegyi anyagot, ha nem, a vállalatnak vagy helyettesítési tervet kell készítenie vagy egy kutatás-fejlesztési tervet, amellyel a veszélyes vegyi anyag későbbi fázisban helyettesíthető). A Helsinkiben székelő új uniós Vegyi Anyag Ügynökséget szigorúan ellenőrizni kell a REACH céljainak elérése érdekében.



ÁLLÁSPONTOK ÉS KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK:

A nagy ipari tömörülések, mint a CEFIC és a kisvállalkozásokat képviselő UEAPME elismerte az erőfeszítéseket és mérsékelt elégedettségét fejezte ki. Az európai szakszervezeti szövetség (ETUC) nehezményezte az enyhítéseket, de üdvözölte, hogy a gyártónak kell bizonyítania terméke biztonságosságát, nem a hatóságoknak kell igazolnia kételyeit.

2007 június 1: életbe lép a REACH

2008 június: az Európai Vegyianyag Ügynökség műkö-

désbe lép, az elő-regisztrációs fázis elindul.

2008 június: a regisztrációs fázis lezárul, az utolsók a kis mennyiségben gyártott (1-10 tonna) vegyi anyagok.

További információ:

Dragos Tibor, Magyar Természetvédők Szövetsége, tel.: 216-7297,

e-mail: dragi@mtvsz.hu

Pál János, Levegő Munkacsoport, tel.: 411-0509,

e-mail: janos@levego.hu

Forrás: MTVSz sajtóközlemény és euractiv.com

KISIKLOTT EU KÖZLEKEDÉSI CÉLOK AZ ÚJ TAGÁLLAMOKBAN

Civil szervezetek kutatása szerint az autópályák kiszorítják a tömegközlekedést az EU által támogatott projektekben. A klímaváltozás mérséklésével és a közlekedésnövekedés visszaszorításával kapcsolatos uniós célokat alássa az EU, az új tagállamokban történő, közlekedés szektorbeli beruházással, írja egy új kutatás, amelyet a Közép-Kelet-Európai Bankfigyelő Hálózat (CEE Bankwatch) és a Föld Barátai Európa (FoEE) adott közre december 7-én.

A Strukturális és Kohéziós Alapok Operatív Program tervezetének elemzése azt mutatja, hogy a közép-kelet-európai új tagállamok erőteljesen fognak hozzá az utak és autópályák építéséhez a tömegközlekedés kárára.

Anelia Stefanova, a CEE Bankwatch Hálózat közlekedési koordinátora az alábbiakat mondta: -Az EU elkötelezte magát a tömegközlekedés fejlesztésére és a közutakról a vasútra való áttérésre, de az anyagi támogatást a kamion- és autós forgalom előlendítésére fordítja új utak és autópályák építésével. Ezeket a terveket át kell dolgozni úgy, hogy azok megegyezzenek az Unió fenntartható fejlődési céljaival.

A civil szervezetek kutatása szerint Románia, Szlovénia, Szlovákia és Litvánia szerepel a legrosszabbul, akik majdnem semmilyen, illetve csak csekély EU támogatást terveznek a tömegközlekedés fejlesztésére, annak ellenére, hogy a tisztább városi közlekedés hivatalosan az EU hat legfontosabb beruházási prioritása közé tartozik a közlekedési szektoron belül. A többi ország kissé jobban telje-

sít, habár tömegközlekedéssel kapcsolatos beruházási terveik korlátozottak és elsősorban a fővárosban koncentrálnak. Martin Konecny, az EU támogatások programfelelőse a Föld Barátai Európánál így nyilatkozott: - A buszok és villamosok sokkal jobbak a klímára nézve, mint a személyautók, hatékonyabban használják fel a városi teret és biztonságosabbak is. Az új tagállamoknak most megvan a lehetőségük, hogy a helyes döntéseket hozzák a közlekedéssel kapcsolatban, ott, ahol Nyugat-Európa félresiklott - az autótól való függés, a zaj- és levegőszennyezés, a városburjánzás és a tartós torlódás mind elkerülhetőek a tömegközlekedésbe történő EU beruházásokkal.

Az új támogatási terv a régi minták alapján, a régi kerékvágásban haladna, amely Közép-Kelet-Európában az elmúlt 15 év során az új autópályákba való beruházásban mutatkozott meg, miközben az autópályadíjak csak csekély mértékben fedik a költségeket. Ugyanakkor a tömegközlekedés és a vasutak a beruházások hiányától szenvednek, valamint a magas igénybevételi díjtól. Éppen ezért a gépkocsi- és kamionforgalom növekedése miatt a közlekedési szektorból származó kibocsátás részaránya 35%-ra emelkedett Közép-Kelet-Európában az elmúlt 10 évben. Csehország, Szlovénia és Litvánia az Eurostat szerint már fejenként így is több autóval rendelkezik (két lakosra majdnem egy autó jut), mint náluk sokkal gazdagabb Dánia.

Forrás: FoE és CEE Bankwatch sajtó.

Fordította: Zólyomi Ágnes

¹A közlekedésre allokált támogatások a 10 Közép- és Kelet-Európai országban, a 2007-2013-as időszakra: közutak és autópályák: 52%, vasutak: 30%, tömegközlekedés (városi, külvárosi, regionális): 10%, belföldi víziutak: 2%, kikötők: 2%, intermodális infrastruktúra: 1%, repterek: 1%. <http://www.foeeurope.org/publications/2006/EUFunds4Transport.Pdf>

²A 2006 júniusában elfogadott új EU FFS elkötelezi magát a közlekedés volumennövekedés csökkentésére, a közlekedési hangsúly vasutakra helyezése és a tömegközlekedés modernizálása mellett.

³<http://www.foeeurope.org/publications/2006/EUFunds4Transport.Pdf>, 3. ábra.

⁴Community Strategic Guidelines on Cohesion 2007-2013, 2006 októberében a Tanács és a Parlament által elfogadva: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm

⁵A statisztika azt mutatja, hogy a buszok és villamosok 3-4-szer kevesebb széndioxid-kibocsátással járnak és utasonként 20-szor kevesebb teret foglalnak le, mint a személyautók. A sérültek és halálos áldozatok száma is 10-20-szor kisebb. (UITP, 2003). Az civilek a tanulmányban azt is megígérték, hogy az autópályák a gazdasági fejlődés alapjai-e. <http://www.foeeurope.org/publications/2006/EUFunds4Transport.Pdf>

⁶http://www.bankwatch.org/documents/dead_ends_transport_study_09_04.pdf

⁷Európai Környezeti Ügynökség: http://reports.eea.europa.eu/eea_report_2006_9/en

SZÁMOLJUNK A SZÉNDIOXID KIBOCSÁTÁSSAL!

Karbonkalkulátor a Magyar Természetvédők Szövetsége honlapján

A klímaváltozás irányába haladó változásokat többségében mi magunk idéztük elő rövidlátó szemléletünkkel.

Évente egy átlagos európai állampolgár 11 tonna üvegházhatást okozó gáz keletkezéséhez járul hozzá, miközben az üvegházhatást okozó gázkibocsátásnak mintegy 25%-a a közlekedésből származik. A Magyar Természetvédők Szövetsége honlapján 2006 novemberétől, karbonkalkulátor segítségével számolhatjuk ki, mennyi üvegházhatású gáz jut a levegőbe az általunk elfogyasztott élelmiszerek szállítása miatt.

Mi mindannyian tehetünk az éghajlatváltozás mérséklése érdekében, azaz csökkenthetjük az éghajlatváltozást okozó üvegházgázok (pl. szén-dioxid) kibocsátását. Rá kell döbbernünk, hogy rajtunk is múlik, merre fordul a világ sorsa. A nemzetközi Ne Vásárolj Semmit! Napot azért rendezik november utolsó péntekén, mert jelenlegi fogyasztásunk mennyisége és minősége nem fenntartható. Arra szeretnék felhívni a figyelmet, hogy nagyobb kritikával kellene kezelnünk fogyasztói igényeinket.

A Magyar Természetvédők Szövetségének internetes oldalán (www.mtvsh.hu/karbonkalkulator) megtalálható karbonkalkulátor segítségével megtudhatjuk, mennyi üvegházhatású gáz jut a levegőbe az általunk elfogyasz-

tott élelmiszerek szállítása miatt, mire eljut hozzánk. Az üvegházhatású gázok (legnagyobb részben széndioxid, valamint nitrogén-oxid és metán) felelősek az éghajlatváltozásért, amelyhez a távolsági termékek vásárlása révén mi is nagymértékben hozzájárulunk. Például az egyik legmesszebről importált termék, ami itthon is megterem, az fokhagyma, melyből azonban jelentős mennyiséget hozunk be Kínából. Az importált fajták jellemzően kívülről szebbek, ugyanakkor a magyar fokhagyma erősebb, ízelesebb és nagyobb a tápanyagtartalma, ráadásul az illata is markánsabb. E mellett a hazai termék vásárlása majdnem százszor kevesebb üvegházhatású gázkibocsátással jár, mely a szállításból eredhet, és még a hazai termelőket is segítjük.

Éger Gyöngyi a Magyar Természetvédők Szövetsége programvezetője elmondta: "A karbonkalkulátor segítségével megtudhatja mennyivel csökkenthető a szennyező anyagok kibocsátása, ha a hazai termékeket részesítjük előnyben. Felkérjük a középiskolás diákokat arra, hogy küldjenek be elrettentő példákat, milyen távoli országokból érkezett terméket vásárolhatunk, amelyet hazánkban is gyártanak. Egy TOP 10 lista is található a honlapon, ahol a legnagyobb kibocsátású 10 termék szerepel."

Forrás: www.mtvsh.hu

ELENYÉSZŐ PÉNZEK A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKRA AZ OPERATÍV PROGRAMOKBAN

Egy, a Magyar Természetvédők Szövetsége, a Bankfigyelő Hálózat és a Föld Barátai Európa által készített tanulmány rávilágít arra, hogy a 2007-2013 között a közép-kelet-európai országoknak juttatott európai uniós támogatásokból nem jut elegendő pénz a környezeti-, megújuló energetikai- és energiahatékonysági problémák megoldására.

A pénzek elosztását szabályozó Operatív Programok, különösen Magyarországon és Lengyelországban, semmibe veszik az Európai Unió klímaváltozással és megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos vállalásait. Magyarország és Lengyelország teljesít legrosszabbul az új uniós tagállamok közül. A két ország a Strukturális és Kohéziós Alapokból származó uniós forrásoknak kevesebb, mint egy

százalékát szeretné csak energiahatékonyságra, és megújuló energiaforrások támogatására fordítani¹. A Kohéziós Alapból szintén hazánk és Lengyelország tervezi a legkevesebbet költeni a környezet védelmére². Csak Litvánia veszi komolyan ezeket a területeket, azzal, hogy az elkövetkező hét évben az EU-ból érkező források hat százalékát kívánja energiaügyi fejlesztésekre fordítani.

Magda Stoczkiewicz, a Bankfigyelő Hálózat koordinátora elmondta, hogy Közép-Kelet-Európának óriási kihasználatlan kapacitásai vannak a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság területén. Az Unió vállalta, hogy ezek a területek az EU források fő célterületei lesznek. A konkrét tervekben azonban ennek éppen az ellenkezője szerepel.

¹"Channelling EU funds into efficient and renewable energy": <http://www.foeeurope.org/publications/2006/EUfunds4energy.pdf> A tanulmány az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrásokat szolgáló intézkedéseket vizsgálta a 2007-2013-ra szóló operatív programokban a közép-kelet-európai régióban. Az energiahatékonyságra és megújuló energiaforrásokra jutó források aránya a Strukturális és Kohéziós Alapból: Litvánia 6.1%, Szlovénia 3.8%, Csehország 3.0%, Lettország 2.9%, Észtország 2.3%, Magyarország 1.0%, Lengyelország 0.9%, Szlovákia, Bulgária és Románia még nem hozta nyilvánosságra az adatokat.

²Magyarország a Kohéziós Alap 40 %-át kívánja környezetvédelmi beruházásokra fordítani és 60%-át közlekedésre. Ez a második legalacsonyabb arány régióinkban. Korábban a Kohéziós Alap 50%-át fordítottuk környezetvédelemre.

³Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások területe a Kohéziós politika szabályozásának kiemelt 12 területe között van. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm

Az EU tagországai jelenleg nyújtják be értékelésre Operatív Programjaikat Brüsszelnek⁴. Ezek a dokumentumok fogják meghatározni a 2007 és 2013 közötti időszakban az uniós források felhasználását. A folyamatot meghatározó nemrég megújult uniós kohéziós szabályozás alapján kiemelt területnek számít az energetika és energiahatékonyság. Ezt és az EU Energhatékonsági akciótervét⁵ - mely konkrét vállalásokat is tartalmaz -, veszik semmibe az új tagországek Operatív Programjai.

Míg Magyarország az elkölthető 22,9 milliárd euróból csak 0,24 milliárd eurót tervez energetikai beruházásokra fordítani, addig több mint 5 milliárdot kíván autópályák és utak építésébe fektetni, amelyek nagymértékben fognak hozzájárulni a klímaváltozást okozó üvegházhatású gázok kibocsátásához⁶. Míg a régiókban és hazánkban a szennyezőanyag kibocsátás a 90-es években jelentősen csökkent, addig a régióban 2010-re 11%-os növekedést jeleznek előre⁷.

Dr. Farkas István a Magyar Természetvédők Szövetsége ügyvezetője szerint, szomorú látni, hogy a régiókban az uniós forrásokból mi kívánjuk a legkevesebbet fordítani

energhatékonságra, megújuló energforrásokra és öszszességében környezetvédelemre. Most még van lehetőség rá, hogy a magyar kormány, illetve a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség változtasson ezen. A jövő generációinak érdekében reméljük, ezt meg is teszi.

Magyar Természetvédők Szövetsége, európai környezetvédő hálózatokkal közösen arra szólítja fel a közép-kelet-európai országok kormányait, köztük hazánkat, valamint az Európai Bizottságot, hogy vizsgálják felül programjaikat és legalább öt százalékát az uniós forrásoknak energhatékonságra és megújuló energforrások támogatására fordítsák. Legfontosabb feladat az elavult rendszerek, a közintézmények, a távfűtési hálózatok és a lakások energhatékonságának javítása.

Alapvető fontosságú, hogy a Kohéziós Alap forrásainak felét környezetvédelmi célokra fordítsák Magyarországon is az EU elveinek megfelelően. Csak így tudunk megfelelni az uniós kötelezettségeknek és a magyar lakosság környezetvédelmi igényeinek - hangsúlyozta Éger Ákos, a Magyar Természetvédők Szövetsége programvezetője.

Budapest, Brüsszel 2006. november 16.

ENSZ KLÍMAKONFERENCIA - EGY LEHETŐSÉG A GÉNMODOSÍTÁSNAK?

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény (UNFCCC) részes felei a kenyai Nairobi-ban üléseztek november 6.-17. között.

Az ülés ideje alatt Nairobi lehetőséget biztosított számos csoportnak a génmodosított növények afrikai mezőgazdaságban való alkalmazásának népszerűsítésére. Ezen túlmenően olyan génmanipulációval foglalkozó (GM) cégek, mint a USAID, Monsanto és Syngenta mind jelen vannak az országban. Éppen ezért lehetséges, hogy a GM ipar a Nairobi ülést úgy tekinti, mint egy lehetőséget arra, hogy népszerűsítse a géntechnológiát, mint a következő nagy lehetőséget a klímaváltozás megoldására.

A GM ipar a Keretegyezményt abba az irányba próbálja nyomni, hogy elfogadja a génmodosítás alkalmazását számos területen, mint a bioüzemanyagok, génmodosított fák, illetve aszálytűrő génmodosított növények. Mindezek mellett kulcsfontosságú az, hogy az ülésen résztvevő delegáltak és civil szervezetek tisztában legyenek a reklám és felhajtás mögött megbúvó valódi történettel, és a GM technológiák alkalmazásának kockázataival. Miután elvesztették azon érveket, hogy a génmodosított

növények fogják a világot élelemmel ellátni, az ipar elszántan próbálkozik, hogy újrafogalmazza magát, mint a globális megoldások szállítója - de újfent, a GM javaslatok csak még több problémát okozhatnak.

BIOÜZEMANYAGOK

Egyre több tárgyalás folyik a növényekből előállított etanol, mint bioüzemanyag benzin helyetti alkalmazásáról, és a dízel biodízelrel való kiváltásáról. A növények állítólag ugyanannyi szén-dioxidot nyelnek el növekedésük során, mint amennyit elégetésükkor felszabadítanak, így ezeket az anyagokat "szén-semleges" jelzővel illetik, és környezetbarát lehetőségnek tartják a fosszilis tüzelőanyagok alkalmazása helyett. Az európai országok a fosszilis energiahordozók felhasználásának egy részét szeretnék bioüzemanyagokkal helyettesíteni, és ennek érdekében az EU kialakította a "Partnerség Afrikáért" programját, amely arra biztatja az afrikai országokat, hogy bioüzemanyagot termeljenek európai exportra. A GM ipar ki szeretné használni ezt az afrikai mezőgazdaságot megközelítő új látásmódot. A Syngenta kialakított egy olyan génmanipulált kukoricafajtát, amely olyan

(folytatás a 8. oldalon)

⁴A tagországoknak 2006. október és 2007. március között kell benyújtaniuk operatív programjaikat.

Az Európai Bizottságnak 4 hónapja van, hogy jóváhagyja ezeket, valamint két hónap áll rendelkezésre, hogy módosításokat kérjen.

⁵http://ec.europa.eu/energy/action_plan_energy_efficiency/index_en.htm

⁶A 5Strukturális és Kohéziós Alapok eddigi története a klímaváltozás szempontjából katasztrófa. Az a négy ország - Spanyolország, Portugália, Görögország, Írország - amely a legnagyobb támogatást kapta az Uniótól az elmúlt időszakban, a legnagyobb üvegház-gáz kibocsátás növekedést produkálta.

⁷Európai Környezetvédelmi Ügynökség. http://reports.eea.europa.eu/eea_report_2006_9/en

(folytatás a 7. oldalról)

enzimet tartalmaz, ami meggyorsítja az etanollá történő átalakulást. Ezen kívül génmanipulált manióka is rendelkezésre áll bioüzemanyag célokra.

Ugyanakkor, a Cornell Egyetem által készített felmérés szerint, a kukoricából etanollá való átalakítás során felhasznált energia, a természetéhez használt műtrágyák, berendezések és a szállítás energiaigénye valójában nagyobb, mint a létrehozott üzemanyagban lévő energiamennyiség. Indonéziában az esőerdő, amely a szén-dioxid felfogásában résztvevő és a klímaváltozás hatásait csökkentő kulcsfontosságú ökoszisztéma, sok helyen kivágásra kerül és a bioüzemanyagok előállítására szolgáló olajpálma ültetvények foglalják el a helyét.

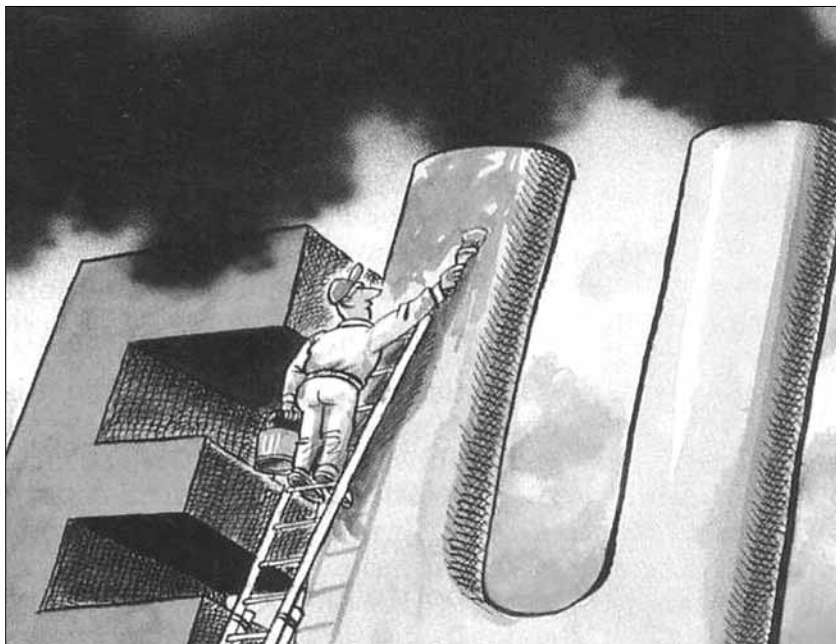
Ezen túlmenően, a Földpolitikai Intézet szerint egy 4x4-es terepjáró üzemanyagtankjának teletöltéséhez felhasznált üzemanyag előállításához egy személynek egy évre elegendő termény szükséges. Egyre inkább olyan helyzetben fogjuk találni magunkat, amikor a legjobb mezőgazdasági területek Afrikában egyre inkább az európai autók működető üzemanyag előállítójává válnak, ahelyett, hogy az afrikaiaknak termelnék meg a betevőt. Vagyis a bioüzemanyagok veszélyt jelentenek Afrikában az élelmiszerbiztonság tekintetében. Amennyiben a bioüzemanyagok elfogadása kiskaput nyitna a génmanipulált szervezetek (GMO-k) számára, az még ennél is nagyobb fenyegetettséget jelentene az afrikai gazdáknak a keresztbeporzás és a szabadalmazott magok megjelenésével.

GÉNMODOSÍTOTT FAÜLTETVÉNYEK

Az egyik megközelítés, amely a Kiotói Jegyzőkönyv megalkotása óta terjedt el, a "szén-nyelők" kialakításának koncepciója - ezek olyan nagy faültetvények, amelyek lehetővé teszik országok, vállalkozások vagy magánemberek részére, hogy így csökkentsék széndioxid kibocsátásukat. A szén-nyelőket általában gazdag ipari országok finanszírozásában, Délen telepítik olyan trópusi országokban, mint Uganda. Ezt a megközelítést számos kritika érte, mivel lehetővé teszi azt, hogy a fejlett országokban ne változzon semmi, és eltereli a politikusokat attól az igénytől, hogy valóban csökkenjenek a széndioxid kibocsátások. Az, hogy a szén-nyelők valóban lecsökkentik-e a széndioxid kibocsátásokat, nem teljesen egyértelmű. Egyes kutatások szerint károsak lehetnek a helyi közösségekre és a környezetre is. Előfordul, hogy

monokultúras ültetvények, amelyek hatással vannak a talajvízszintre, vagy a meglévő erdők helyére lettek telepítve.

A GM ipar célja, hogy ezt a krízishelyzetet egy számára kedvező helyzetté alakítsa. A gyorsan növekvő GM fákat vetné be a szén-nyelők azonnali kialakítására. Ugyanakkor



az ENSZ Biológiai Sokféleségről szóló, idén áprilisban tartott ülésén (CBD) arra buzdítja az országokat, hogy nagyon óvatosan közelítsék meg a GM fák kérdését. A fák pollenjei több száz mérföldet is szállhatnak és nem GM fáknál keresztbeporzást okozhatnak. A fenyők pollenje 2000 mérföldet is tud utazni. A fáknak olyan hosszú a növekedési ciklusuk, hogy csak nagyon kevés, vagy semmi információ sincs arról, hogy milyen hatással lehet ez a folyamat rájuk. Holott a fák alkotják a bolygó klímaváltozást egyensúlyban tartó legfontosabb ökoszisztémáit. Teljes képtelenségnek tűnik e nem-tesztelt GM technológiákat, mint "megoldásokat" alkalmazni, amikor nagy esélye van annak, hogy károsíthatják a globális erdőrendszereket és további hosszú távú káosz helyzetet idézhetnek elő.

ASZÁLY ELLENÁLLÓKÉPESSÉG

Amikor arra kerül a sor, hogy a GM technológiák mezőgazdaságban való alkalmazását igazolják, az érv az, hogy a génmódosítás aszálytűrő növényfajokat fog számunkra előállítani, amelyek fontosak lesznek Afrikában, különösen a klímaváltozás fényében. Ezt a lobbizók és az ambiciózus tudósok már olyan sokszor ismételték, hogy a média, a közvélemény és a politikai döntéshozók már elhiszik, hogy az aszálytűrő növények létezése már majdnem valóság, így egyre nagyobb morális nyomás jelentkezik, hogy a GM technológiákat terjesszék az éhínség megfékezésére.

A valóság azonban az, hogy az aszálytűrő képesség

genetikai kódja nagyon komplex, és még az is könnyen lehet, hogy a géntechnológia jelenlegi felfogása soha nem fogja megtalálni a kulcsot. Valószínűsíthető, hogy több mint 60 különböző gén érdekelt az aszálytűrő képesség kialakításában, valamennyi kapcsolatban van és egymásra hat finom és bonyolult módon. Több komplex gén sikeres feltérképezése, úgy, hogy válaszolni tudjon egy sor különleges helyzetre, és ne járjon toxinok és allergén anyagok termelésével, nagyon hosszú folyamat és a jelenlegi tudományos ismerteken erőteljesen túlmutat. Ezért néhány genetikus is elismeri: egyelőre túl ambiciózus annak reménye, hogy 10-20 éven belül megvalósul az aszálytűrő növények előállítás. Még a Monsanto is 8-10 évben gondolkodik - ugyanakkor előfordulhat, hogy ez egy stratégiai aluszámítás PR célok érdekében.

Mindeközben az afrikai gazdák tudják, hogy az általuk használt hagyományos fajták (hiszen a helyi viszonyokra évezredek óta szelektálódtak) sokkal eredményesebben bírják az aszályos körülményeket, mint akármilyen újonnan megvásárolt hibridfajta. Az aszálytűrős kialakítására és az

élelmiszerbiztonság fenntartására törekvő valódi stratégia kizárólag a magokban őrzött természetes genetikai változatok megőrzésével és elősegítésével érhető el; magvédelmi programok támogatásával és a hagyományos növénytermesztési ismertek megőrzésével lehetséges. A GM technológiák még további fejlesztése értékes erőforrásokat von el a valódi megoldások megvalósításától.

Forrás és háttéranyagok:

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/09/08/AR2006090801596.html?sub=AR>

<http://www.news.cornell.edu/stories/July05/ethanol.toocostly.ssl.html>

<http://www.monbiot.com/archives/2004/11/23/feeding-cars-not-people>

http://chrislang.blogspot.com/2005_03_01_chrislang_archive.html

<http://www.gmwatch.org/archive2.asp?arcid=6190>

<http://www.nationmedia.com/eastafrican/current/News/news300120065.htm>

Fordította: Gondár Szilvia 2006. 09.16.

A KLÍMAKONFERENCIA VÉGE - LASSÚ HALADÁS

A Magyar Természetvédők Szövetsége a nairobi ENSZ klímakonferencia 2006. november 17-i zárása kapcsán felhívta az ENSZ figyelmét, hogy ennél több politikai erőfeszítés szükséges az éghajlatváltozás mérséklésére. A konferencia vegyes eredményekkel és szerény előrelépéssel zárult.

A tárgyalások alatt a kormányok kiemelték: fontos, hogy a Kiotói Jegyzőkönyv meglévő szerkezetére építsenek, amely az egyetlen nemzetközi jogilag kötelező egyezmény az üvegházgázok kibocsátásának csökkentésére.

Bár történt némi haladás a fejlett ipari országok kibocsátás-csökkentésére irányuló jövőbeli vállalások tárgyalásain, de még mindig nem határozták meg a tárgyalások határidejét, befejezését.

Ráadásul a nemzetközi hosszú távú csökkentések hogyanjáról (50% csökkentés lenne szükséges 2050-re) és a gyorsan fejlődő országok - mint Kína és Brazília - kibocsátási szintjei következményeiről szóló vitákat 2008-ra halasztották. Utóbbi a második kiotói vállalási periódus késői kezdését okozhatja, ami a tiszta energia technológiákba pl. megújuló energiákba való befektetési hajlandóságot csökkentheti.

Az első szub-szaharai helyszínen tartott nemzetközi klímátárgyalás egyik pozitívuma, hogy megállapodtak az Al-

kalmazkodási Alap (Adaptation Fund) alapelveiről, amely a szegény fejlődő országokat segíti az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban. Azonban az Alapon keresztül hozzáférhető pénzüsszeg kevés: maximum 300 millió euró a 2008 és 2012 közötti időszakra. A Világbank kimutatásai szerint a legsérülékenyebb fejlődő államoknak százszor ennyire lenne szükségük, és mivel a gazdag ipari országok felelősek elsősorban az éghajlatváltozásért, jóval többet kellene áldozniuk az Alapra -- mondta Botár Alexa, a Magyar Természetvédők Szövetsége éghajlatvédelmi programvezetője.

Nairobiban a kormányok felismerték, hogy alapvetően szükséges megállítani az erdőirtást a fejlődő országokban. Sajnos itt sem született megegyezés a konkrét taktikáról és az ügyet 2007-re halasztották. Az erdők kivágása a globális üvegházgáz-kibocsátás 20%-áért felelős. Csak a klímátárgyalások 11 napja alatt 330 ezer hektár erdő semmisült meg.

A Magyar Természetvédők Szövetsége aggodalmát fejezi ki, hogy a sok nairobi döntés későbbre halasztása azt jelenti: a következő évi, 2007-es klímátárgyalásokra marad sok égető kérdés, és még több politikai erőfeszítésre lesz szükség az Európai Unió részéről, hogy a konkrét 2012 utáni vállalások tárgyalásai ott elkezdődhessenek.

Forrás: www.mtvsv.hu

Levél az Európai Bizottság elnökének: NE GYENGÍTSÉK A MEGÚJULÓ ENERGIÁS ÚTITERVET!

Tisztelt Elnök Úr!

Aggodalommal figyeljük a Megújuló Energiaforrás Útiterve (Renewable Energy Roadmap) gyengítéséről szóló híreket, melyek kapcsán most Önhöz fordulunk. Ezek szerint az útiterve jelenlegi formájában nem tesz javaslatot a megújuló energiaforrások részesedésére az elektromos áram- szolgáltatás valamint a fűtő-és hűtőrendszerek esetében a 2020- ra megvalósítandó célkitűzések között.

Ezért az Climate Action Europe, az Európai Környezetvédelmi Iroda, a Föld Barátai Európa, a Greenpeace és a WWF arra kéri Önt, hogy sürgősen állítsa helyre az útiterve eredeti állapotát. Amennyiben ezt elmulasztja megtenni, úgy Ön és az Európai Bizottság, mely, amint azt Ön állította "jelentős mértékben" növelni szándékozik a megújuló energiaforrások Európában történő felhasználását, még a saját elvárásainak sem lesz képes megfelelni.

Az Európai Unió, amennyiben valóban komolyan gondolja az éghajlatváltozás elleni küzdelmet, akkor jelentős mértékben növelnie kell a megújuló energiaforrások használatát. Az elmúlt években mindegyik európai uniós intézmény, így a Bizottság is elismerte azokat a széleskörű előnyöket, melyeket a megújuló energiaforrások nyújtanak mind a környezetvédelem, mind az energiafüggetlenség, mind pedig a versenyképesség terén.

E szavak bátorítottak minket. Egy 2020-ig érvényben lévő és megengedő keretrendszer, mindennemű szektor - specifikus célkitűzés híján nem fogja előidézni az Európa számára olyannyira szükséges energetikai forradalmat. Ugyanakkor aláássa Európa vezető szerepét a megújuló energetikai technológiák és piacok terén egy olyan világban, ahol mind nagyobb szükség van a tiszta energiára.

A Bizottságtól elvárjuk, hogy váltsa tettekre mindazt, ami mellett a szavak szintjén eddig kiállt. Felkérjük Önt, hogy egy ambiciózus, kötelező érvényű és szektor - specifikus célkitűzéseket tartalmazó útitervet támogasson. Az útitervben foglalt kötelező érvényű intézkedések biztosítják a garanciát arra, hogy a megújuló energiaforrások az őket megillető központi helyet foglalják el a jövő Európájának különböző energiaforrásai között.

Ezen cél elérése érdekében elengedhetetlenül fontos, hogy a közeljövőben esedékes tárgyalásai során Ön hangsúlyozza az alábbiakban megfogalmazottak szükségességét:

- egy ambiciózus, 2020- ig megvalósítandó, a primer energiafogyasztás 25%-át kitevő megújuló energiaforrás részesedést az EU-n belül, együttesen alkalmazva azt az alábbi szektor- specifikus célkitűzésekkel:

1. A Megújuló Elektromos Áram Irányelv (Renewable Electricity Directive) felülvizsgálata annak érdekében, hogy az energetikai szektor megújuló energiaforrásokra vonatkozó, tagállamokra lebontott és kötelező érvényű célkitűzéseit is belevegyék, mely ezáltal lehetővé tenné, hogy az EU 2020-ra az elektromos áram szükségletének legalább 35%- át megújuló forrásokból fedezze.

2. Kidolgozni egy direktívát a Fűtés és Hűtés Szektor Megújuló Energiaforrásairól (Directive on Renewable Energy in the Heating & Cooling Sector), a tagállamokra lebontott és kötelező érvényű célkitűzésekkel, mely lehetővé tenné, hogy az EU 2020-ra a fűtésre és hűtésre használt energiájának legalább 25%- át megújuló forrásokból fedezze.

Hiszünk abban, hogy a fent említettek egy hitelt érdemlő és az Európai Unió megújuló energiaforrásainak növelését célul kitűző útiterve alapvető elemeit kell, hogy képezzék. Bízunk Önben és abban, hogy körültekintően fog eljárni amikor arra kerül a sor, hogy a célkitűzéseket bevegyék az útitervben.

Tisztelettel:

Greenpeace, Climate Action Network Europe, EEB, Friends of the Earth Europe WWF European Policy Office

Jose Manuel Barroso, az Európai Bizottság Elnöke részére

2006. december 1.

fordította: Nikl Ágnes

AZ ÓLOM FELHASZNÁLÁSÁNAK JELENLEGI GYAKORLATÁBÓL EREDŐ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS KÖRNYEZETI KOCKÁZATOK

Az ólom mindennapi életünkben az egyik széles körben elterjedt fém. Megtalálható autóakkumulátorokban, az építőipari szigetelőanyagokban és különféle villamosipari és elektronikus termékekben. Régebben jelentős mennyiségű ólomot használtak a benzin adalékanyagaként, de miután Európában bevezették az ólommentes benzint, az erre a célra való felhasználása nagymértékben lecsökkent. A vízcsöveknél használatos ólomról ugyanez mondható el. Mindezek eredményeként a közvetlen kibocsátás és az emberi szervezet közvetlen kitettsége jelentős mértékben lecsökkent. Ennek ellenére továbbra is viták folynak arról, hogy szükség van-e az ólomkitettség további csökkentésére.

Egy Európa területére korlátozott és az Európai Bizottság támogatásával készült tanulmány kockázatelemzést végzett a korábbi felhasználásból eredő és a környezetben mind a mai napig megtalálható ólommal kapcsolatban. Egy közelmúltban közzétett anyag a tanulmány legfontosabb eredményeinek összefoglalóját tartalmazza. A kutatók számba vették az EU ólomfelhasználását, a tendenciákat és a kibocsátást továbbá felbecsülték a népesség jelenlegi ólom kitettségét. A tanulmány az anyagforgalom vizsgálatán keresztül elemzi az európai ólomfelhasználás és ólomkibocsátás tendenciáit 2000 és 2030 között.

A TANULMÁNY LEGFONTOSABB MEGÁLLAPÍTÁSAI:

A legfontosabb célkitűzés, a benzin ólommentessé tételek elérése után, a teljes kibocsátási mintázatról megállapítható, hogy figyelemreméltóan stabil marad az elkövetkezendő évtizedekben. A jelenlegi, főként a talajba és vízbe történő kibocsátás az ólom lassú korróziójának eredménye, és még egy jó ideig folytatódni fog, még akkor is, ha az ólom egyéb irányú felhasználása, például az ólombevonat és az ólomlövedék, melyek az ólomozott benzin után a legjelentősebb kibocsátó források, azonnali hatállyal megszűnne.

Az ólom táplálékláncba való belépésének csökkentése érdekében számos intézkedés bevezetésére lenne szükség. Például a gyakran ólommal szennyezett és tápanyag

utánpótlásként használt szennyvíziszap, komposzt felhasználásának minimalizálása.

Számítások szerint az átlagos ólom-felhalmozódás számos bizonytalansági tényezőtől függ. Annak érdekében, hogy betekintést nyerjünk az ólomlövedékek és ólombevonatok okozta tényleges kibocsátásba, további kutatások ajánlottak tekintettel a kibocsátó tényezők nagyfokú bizonytalanságára.

A szennyvíziszap ólomszennyeződése elsősorban a csőrendszerek ólombevonatának korróziójából származik. Az ólom vízbe kerülésének is ez a legfőbb oka. Részből az ólomszennyeződés az oka, amiért az EU tagállamok nagy részében a szennyvíziszapot nem használják tápanyag utánpótlásként. Emiatt a szennyvíziszapot kezelni kell vagy lerakóhelyeken tárolni. A szennyvíziszap tisztítására irányuló módszerek között szükséges foglal-

kozni az építőiparban bevonóként használatos ólom emissziójával is.

Több figyelmet kell fordítani azokra a hulladékkezelési megoldásokra, melyek az ólomtartalmú termékeket célozzák meg. Különösen nagy problémát jelentenek a hulladékégetés során visszamaradó anyagok. A nagy mennyiségű pernyét és salakot számos EU tagállam előszeretettel felhasználja útépitéseknél és egyéb építkezéseknél. Mindez egy nagyobb

mennyiségű ólomfelhasználást eredményezhet az építőiparban. Fiatal gyermeknél - kedvezőtlen körülmények között az ólombevitel meghaladhatja a megengedett napi határértéket. Ezért további tesztekre és adatokra van szükség.

A tanulmány eredményei hozzásegítenek az ólomtartalmú termékek egészségre és környezetre gyakorolt kockázati tényezőinek mélyebb megértéséhez az EU-ban, és hasznosak lehetnek az ólomtartalmú termékek jövőbeni csökkentésére irányuló politika kialakítása során.

Forrás: Science for Env. Policy. Tukker A. et al. (2006) "Risk to health and environment of the use of lead in products in the EU", Resources Conservation and Recycling 49(2): 89-109. Elérhetősegg: Arnold.tukker@tno.nl fordította: Nikl Ágnes



¹Az Európai Bizottság Vállalkozáspolitikai Főigazgatóságának jelentése: "Az ólomtartalmú termékek egészségügyi és környezeti kockázata az Európai Unióban", <http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/docs/studies/tno-lead.pdf>.

AZ EU MENNYIRE SZÁLL SZEMBE A WTO GÉNMODOSÍTOTT ÉLELMISZEREKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁSÁVAL?

A Föld Barátai Európa elítéli az EU november 21-i döntését, mely szerint nem lép fel a Kereskedelmi Világszervezetnek (WTO) a génmódosított élelmiszerek tengeren túli kereskedelmére vonatkozó elmentmondásos döntésével szemben.

A környezetvédő civil szervezet arra figyelmeztet, ha elfogadásra kerül a nemzetközi környezetvédelmi megállapodásokat figyelmen kívül hagyó szabályozás, az a környezetvédelem vitás kérdéseinek rendezésére nézve veszélyes precedenst teremt a jövőben.

Adrian Bebb, a Föld Barátai GMO kampányfelelőse szerint az *"EU nagy csalódást okozott azzal, hogy nem fellebbez a WTO szabályozása ellen. Az EU szemmel láthatóan örömmel veszi, ahogyan a WTO keresztülgázol a környezetvédelmi törvényeken és üzleti érdekeknek rendeli alá a közösség és a környezet érdekeit. Mindez veszélyes precedenst teremt a jövőben a környezetvédelem vitás kérdéseinek rendezése kapcsán. Nem a WTO feladata megszabni, hogy mit együnk vagy hogy miként védjük környezetünket. Bármit is állít a szervezet, Európa továbbra is elutasítja a génmódosított élelmiszereket."*

A Föld Barátai Európa elfogadhatatlannak tartja, ahogyan a WTO a környezetvédelmi célú nemzetközi megállapodásokat kezeli. Jelen esetben az ENSZ Biológiai Biztonsági Jegyzőkönyvét (Biosafety Protocol) hagyta figyelmen kívül. A jegyzőkönyv az egyetlen, génmódosított termékekre vonatkozó nemzetközi biztonsági megállapodás. Az egyes országok számára ez teszi lehetővé az elővigyázatosság elvének alkalmazását, biztosítja azon jogukat, miszerint betilthatják a génmódosított termékeket, ha az egészségre vagy környezetre gyakorolt hatásukkal kapcsolatban kétségek merülnek fel. A WTO teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a jegyzőkönyvet, mivel a pánaszal élő országok, az Egyesült Államok, Kanada és Argentína, nem írták azt alá, annak ellenére, hogy az EU aláírta és így rá nézve kötelező érvényű.

"Ebből az esetből is nyilvánvaló, hogy a WTO nem a megfelelő fórum a kereskedelem környezetvédelmi vonatatai kapcsán felmerülő vitás kérdések rendezésére, ezért a nemzetközi közösségnek alternatívát kell találni, még mielőtt további hasonló esetek történnének. A WTO nem vette figyelembe a nemzetközi környezetvédelmi törvényeket, a nyilvánosság kizárásával, zárt ajtók mögött tárgyalt, teljes mértékben semmibe véve az Európában

uralkodó GM élelmiszerekkel szembeni erős ellenállást," fejezi be a kampányfelelős.

A WTO szabályozását szeptember 29-én hozták nyilvánosságra, és az EU november 21-ig élhetett volna a fellebbezés jogával. A szabályozás elutasította a panaszok többségét, melyeket a jegyzőkönyvet alá nem író országok, élükön az Egyesült Államokkal, nyújtottak be a génmódosított élelmiszerekhez való európai hozzáállás miatt:

- elutasította, hogy döntést hozzon a génmódosított élelmiszerekre és terményekre vonatkozó szigorú EU szabályozása ellen;

- elutasította, hogy döntsön arról vajon a génmódosított élelmiszerek biztonságosak vagy eltérőek a hagyományos élelmiszerektől;

- elutasította az Egyesült Államok állítását, mely szerint a moratórium törvényellenes és nem kérdőjelezte meg az országok ahhoz való jogát, hogy betiltsák a génmódosított élelmiszereket vagy termények forgalmazását.

Azonban a Szabályozás előzetes döntése értelmében, értelmezési problémákra hivatkozva elítélte az EU négy éves és 2004-ben lejárt génmoratóriumát, mivel az a kereskedelmi szabályok megsértésével "indokolatlan késedelmet" okozott, noha azt is leszögezte, hogy ez elfogadható volt tekintettel az adott körülményekre. A WTO szerint az egyes országok génmódosított termékekre vonatkozó tiltása szintén megsértette a kereskedelmi szabályokat, mivel a kockázatbecslés nem tett eleget a WTO által előírt követelményeknek. A betiltott termékek nagyobb része már nincs kereskedelmi forgalomban.

A tagállamok a génmódosított szervezetek tilalmát támogatják

December 18-án az uniós környezetvédelmi miniszterek végül elutasították az Európai Bizottság javaslatát, amely kötelezte volna Ausztriát, hogy oldja fel két génmódosított kukoricafajtára korábban hozott tilalmát. Az Európai Bizottság a WTO döntésre ("a tilalmak megszegik a nemzetközi kereskedelmi törvényeket") hivatkozva vetette fel az osztrák tilalom feloldását.

*Forrás: FoE sajtóközlemények
fordította: Nikl Ágnes*

A PARLAMENTI KÉPVISELŐK A KEVESEBB HULLADÉKRA VOKSOLNAK

A környezetvédő civil szervezetek örömmel vették az új hulladék megelőzési célokat, de hiányolják azokat a kiegészítő intézkedéseket, amelyek az újrahasznosítást ösztönöznék.

Brüsszel, november 28. - A Föld Barátai Európa (FoE) és az Európai Környezetvédelmi Iroda (EEB) üdvözölte az Európai Parlament környezetvédelmi bizottsága által elfogadott új, előremutató hulladék megelőzési célokat. A környezetvédő nem kormányzati szervezetek azt tanácsolják, hogy a Parlament utasítsa el azt az ennek ellentmondó javaslatot, amely a hulladékégetés átsorolását és hatékony népszerűsítését támogatja, ugyanakkor helytelenítik, hogy nem fogadtak el az újrahasznosítást ösztönző kiegészítő intézkedéseket.

Dr. Michael Warhurst, a Friends of the Earth Europe hulladék- és erőforrásügyi kampányfelelőse így nyilatkozott: "A parlamenti képviselők támogatták azt az előremutató hulla-

kibocsátást is, mivel az újrahasznosítás energiahatékonysága nagyobb, mint az új anyagokból történő előállításé. Egy friss tanulmány¹ szerint "Nagy Britannia, más hulladék-gazdálkodási módszerekkel összehasonlítva, jelenleg évente 10-15 millió tonna szén-dioxidnak megfelelő üvegházhatású gázkibocsátást takarít meg".

A környezetvédelmi bizottság az energiahatékonysági mutatókra hivatkozva egyértelműen elutasította azt az ellentmondásos bizottsági javaslatot, amely átsorolná a hulladékégetést a "lerakó" kategóriából a "feldolgozó" kategóriába. A szavazást megelőzően a Friends of the Earth Europe és az Európai Környezetvédelmi Iroda figyelmeztettek az átsorolás veszélyeire rámutatva, hogy az hatékonyan ösztönöznék a hulladékégetést az újrafeldolgozás, az újrahasznosítás és a hulladék megelőzés kárára². Melissa Shinn, az EEB képviselője elmondta, hogy: "A parlamenti képviselők elismerték, hogy a hulladékégetők elsődleges funkciója az elhelyezés, még akkor is, ha közben valóban



dék megelőzési politikát, amely a hulladéktermelés növekedésének megállítását célozza 2012-re, de bosszantó, hogy nem határoztak meg progresszív újrahasznosítási célokat. Ettől függetlenül az Európai Parlamentben pártok közötti egyetértés van az újrahasznosítás támogatásáról, ezért további nyomást fogunk gyakorolni, hogy az újrahasznosítási intézkedéseket foglalják a meglévő törvényi keretbe." A FoE és az EEB azt a célt tűzné ki, hogy az újrahasznosítás aránya 2020-ra 70 százalék legyen. Azt is sürgetik, hogy az újrahasznosítható, újra feldolgozható és komposztálható hulladék lerakását és égetését 2025 után tiltsák be.

A legújabb kutatások szerint a hulladékhasznosítás nem csupán olyan értékes erőforrások megtartását segíti, mint például a fémek, de csökkenti a klímaváltozást okozó gáz

a lehető legtöbb energiát kell kinyerniük. Arra szólítjuk fel, a parlamenti képviselőket, hogy a jogszabályra vonatkozó európai parlamenti plenáris szavazáson támogassák a Bizottság elutasító álláspontját a hulladékégetés átsorolásával kapcsolatban."

A környezetvédő szervezetek arra figyelmeztetnek, hogy a hulladékégetők "feldolgozóként" való új besorolása elősegítené, hogy a szigorú és költséges létesítményeket üzemeltető országok, mint Németország, exportálja szemetét az olcsóbb országokba, mint Franciaország, Lengyelország vagy Csehország (vagy Magyarország - a szerk.), megnövelve ezzel a szén-dioxid-kibocsátás Unió belüli forgalmát.

Fordította: Graczka Sylvia

¹"Environmental benefits of recycling: An international review of lifecycle comparisons for key materials in the UK recycling Sector", Waste & Resources Action Programme, 2006. http://www.wrap.org.uk/about_wrap/environmental.html

²Bővebb információ: http://www.foeeurope.org/publications/2006/FoEE_EEB_Wastebrief_Nov06.pdf

BRITEK A KLÍMAVÁLTOZÁS ELLEN

TELJESÜLT A NAGY KÉRÉS (BIG ASK)

A Föld Barátai Egyesült Királyság sikeresen lobbizott azért, hogy megszülessen egy brit klímaváltozás-törvényjavaslat. Ez évente számoltatná el a brit kormányt a kibocsátás-csökkentésekről, azaz éves célszámok mellett haladnának a 2050-es 60%-os csökkentési cél felé. Mintegy 400 parlamenti képviselő támogatta a javaslatot: a törvény egyike lesz Blair utolsó jogszabályi csomagjainak.

A törvény elemei:

- A kormány szén-dioxid célszámait lefekteti. Interim, azaz köztes célszámokat is megfontol.
- Független szerv, az ún. Karbon Bizottság felállítása, amely a kormánnyal dolgozik együtt a kibocsátások csökkentésén.
- Eszközöket rendel a cél eléréséhez szükséges kibocsátás-csökkentő intézkedésekhez.
- A monitoring és a jelentési helyzet/megállapodások javítása, beleértve azt is, hogyan jelent a brit kormány a parlamentnek.

Forrás és további info: www.thebigask.com

GEORGE MONBIOT: DRASZTIKUS LÉPÉSEKRE VAN SZÜKSÉG A KLÍMAVÁLTOZÁS TERÉN - ÍME, A TERV!

Kiváló bizonyíték a pénz hatalmára, hogy Nicholas Stern riportja még azelőtt cselekvésre kellett volna hogy készítsen, mielőtt bárki a szöveg végére jutott volna az olvasáskor. Úgy tűnik, sikeresen rámutat arra, amit már sokan sejtettünk: sokkal kevesebbe kerülne megelőzni a klímaváltozás felgyorsulását, mint együtt élni vele. Bármennyire hasznos is ez a megállapítás, remélem, hogy nem arra fog vezetni, hogy a vita csak a pénzről szóljon. A klímaváltozás legjelentősebb költségét ugyanis életekben fogják mérni, nem pedig pénzben. Stern arra emlékeztetett bennünket tegnap, hogy erkölcsi kötelességünk lenne a tömeges pusztulás megelőzése még akkor is, ha az gazdaságilag nem hoz hasznot.



A kép forrása: monbiot.com

Most már legalább mindenki egyetért abban, hogy lépni kell, meglehet, nem a megfelelő gyorsasággal. Amennyiben nagy esélyünk van arra, hogy megakadályozzuk a globális hőmérséklet emelkedését 2 fokkal az iparosítás előtti korhoz képest, szükséges, hogy a gazdag nemzetek 2030-ra 90 százalékkal csökkentsék az üvegházhatású gázok kibocsátását. A csökkentés nagyobb részét ennek az időszaknak az elején kell elérni. Könnyebben megértjük az okát, ha elképzelünk két függvényt, ahol a vízszintes tengely az időt mutatja, a függőleges pedig a gázkibocsátást. Az egyik grafikonon a vonal úgy megy lefelé, mintha egy lesikló pálya lenne: kezdeti zuhanás után egy vízszintes plató látható. A másikon a görbe úgy esik vissza, mint egy lövedék roppályája. A vonalak alatti terület jelenti az üvegházhatású gázkibocsátás adott időszakra vonatkozó teljes mennyiségét. Egy adott időpontban ugyanannyira csökken mindkettő szintje, de a második esetben sokkal több gázt bocsátanak ki, amely valószínűleg felgyorsítja a klímaváltozást.

Mégis, hogyan csináljuk, hogy közben ne fejlesszük vissza a civilizációnkat? Itt a terv egy drasztikus, de megfizethető kormányzati akcióra. Ez jóval messzebb megy, mint a Tony Blair és Gordon Brown által október 30-án megvitattott javaslat, mert ez az, amire a tudomány szerint szükség van.

1. A legújabb tudományos kutatások alapján a kormány határozzon meg egy üvegházhatású gázkibocsátást csökkentő célt. A 2050-re kitűzött 60 százalékos csökkentéssel a kormányzat idejét múlt adatokkal számol. Még a korábban, egy új klímaváltozási törvény megalkotását szorgalmazó

javaslatban, említett évi 3 százalékos csökkentés sem elegendő. Határidő: azonnal.

2. Használja ezt a célt arra, hogy meghatározzon egy éves "szén plafont", amely a grafikonon a lesikló pálya vonalába esik. Minden egyes állampolgár kap egy ingyenes éves szén-dioxid kvótát, amit úgy költ el, hogy gázt, áramot, benzint, vonat- vagy repülőjegyet vesz. Ha kifut a saját keretéből, akkor olyasvalakitől kell kvótát vennie, aki nem használta ki teljesen a sajátját. Ez körülbelül a szén-dioxid kibocsátás 40 százalékát teszi ki. A maradékot vállalatok között elárverezik. Ez egyszerűbb és igazságosabb megközelítés, mint a zöld adózás vagy az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere, és erőteljesen ösztönzi az embereket arra, hogy alacsony szénigényű technológiákat használjanak. Határidő: a teljes rendszer működésbe lépjen 2009 januárjáig.

3. Vezessen be egy hármas célt szolgáló új építészeti szabályozást.

A) Dolgozzon ki szigorú energiahatékonysági követelményeket az összes nagyobb - 3000 angol fontot meghaladó értékű - bútortermékre. Határidő: hatályos 2007. júniustól.



B) Írjon elő szigorú energiahatékonysági normákat az ingatlanulajdonosok számára, amelyek meg kell felelni mielőtt bérbe adják az ingatlant. Határidő: terjedjen ki minden új ingatlan bérletére 2008. januárig.

C) Biztosítsa, hogy Angliában minden a jövőben épülő új otthon feleljen meg a német passzív ház szabványának, amely nem igényel fűtési rendszert. Határidő: hatályba lépés 2012-ben.

4. Tiltssa be a hagyományos izzók értékesítését, a szabadtéri fűtést, a kerti világítást és más, pazarló, szükségtelen technológiát. Vezessen be egy szigorú "díjsökkentő" rendszert minden Angliában értékesített elektronikai cikkre, ahol a legkevésbé hatékony terméken magas az adó, a leghatékonyabb terméken pedig adókedvezmény van. Minden évben egyre magasabb szintű előírások lépjenek érvénybe az egyes kategóriákon belül. Határidő: 2007 novemberéig teljes körű végrehajtás.

5. A jelenleg atomrakétákra előirányzott pénzek átcsoportosítása nagyberuházásokba az energiatermelés és -elosztás területén. Két olyan megoldás van, amely kormányzati támogatást igényel annak érdekében, hogy kereskedelmi szempontból működőképes legyen: nagy méretű szélerőmű-telepek, amelyek a tengerpartokon sok mérföldön át nyúlnak el, a hálózathoz pedig magasfeszültségű egyenáramú vezetékkel kapcsolódnak, a másik egy hidrogénszállító vezetékrendszer, amely átvenné a földgáz hálózat szerepét, mint a háztartási fűtés legfőbb fűtőanyaga. Határidő: mindkét program 2007 végén indul, és 2018-ra elkészül.

6. Támogassa egy új nemzeti távolsági buszhálózat fejlesztését. A városközpontban lévő távolsági buszpályaudvarokat be kell zárni, és az autópálya csomópontokhoz ki kell telepíteni azokat. A városi tömegközlekedési hálózatokat ki kell terjeszteni odáig, hogy a két hálózat ott találkozhasson. A távolsági buszok előre meghatározott útvonalon közlekedjenek, és soha ne térjenek le az autópályákról. Ennek köszönhetően a tömegközlekedési eszközök igénybevételével ugyanolyan gyorsan lehet majd utazni, mint autóval, és közben 90 százalékkal csökkenne a károsanyag-kibocsátás. A rendszer önfenntartó lenne, mert működését a jelenleg buszmegállóként működő területek eladásából származó bevételből finanszíroznák. Határidő: 2008-ban indul, 2020-ra elkészül a hálózat.

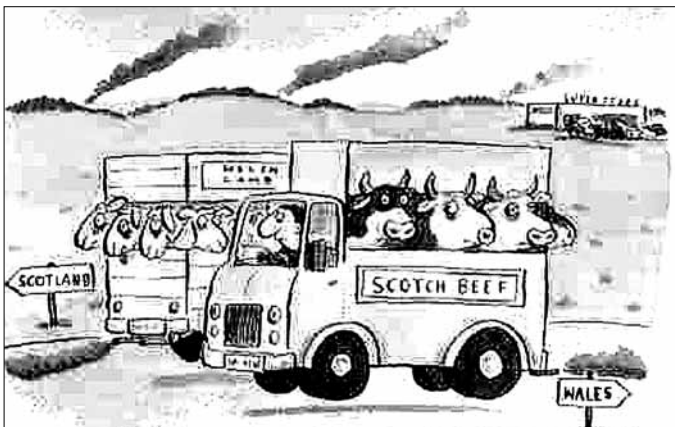
7. Minden üzemanyagtöltő-hálózatot kötelezzon arra, hogy kínáljanak bérelhető elektromos autó akkumulátorokat. Ez korlátlan mennyiségű utazást tenne lehetővé az elektromos autókkal is: amint lemerül az akkumulátor, betérnek egy töltőállomásra, ahol egy daru kiemeli azt az autóból, a helyére pedig újat tesz. Az akkumulátorokat éjjel töltik a part menti szélerőművekből származó többletenergiaival. Határidő: 2011-re teljesen működőképes hálózat.



(folytatás a 16. oldalon)

(folytatás a 15. oldalról)

8. Függesse fel az útépitő és útszélesítő programokat, és költse az ott rendelkezésre álló összeget a klímaválto-



zás problémájának megoldására. A kormány 11,4 milliárd fontot irányzott elő az útszélesítésekre. Közben azt állítja, hogy évente csupán 545 millió fontot szán a klímaváltozással foglalkozó politikákra. Határidő: azonnal.

9. Fagyassza be, majd csökkentse Nagy Britannia repülőtereinek kapacitását. Amíg a kapacitás magas szinten van, folyamatos nyomás nehezedik a kormányra, amikor az bármilyen repüléskorlátozást szeretne bevezetni. Be kell fagyasztani az összes új repülőtér építést, és be kell vezetni egy nemzeti kvótarendszert a leszállópályákon, amelyek forgalmát 2030-ra 90 százalékkal kell csökkenteni. Határidő: azonnal.

10. Szabályozni kell az összes városon kívüli szupermarket nyitva tartási idejét, és helyettesíteni kell azokat raktárakkal és a hozzá tartozó szállítási rendszerrel. Az üzletek megdöbbentő mennyiségű energiát használnak el (pl. négyzetméterre számítva hatszor annyit, mint egy gyár), és

jelentős csökkentést nagyon nehéz elérni: a Tesco legmodernebb energiatakarékos üzlete, a Diss Norfolkban csak 20 százalékkal tudta mérsékelni energiafogyasztását. Az azonos mennyiségű árut befogadó raktárak az üzletek energiafogyasztásának durván 5 százalékát érik csak el. A városok peremén lévő üzletek erősen kapcsolódnak a gépjárműhasználathoz - a tehergépjárművek 70 százalékkal kevesebb üzemanyagot használnak. Határidő: teljes körű végrehajtás 2012-re.

Ezek a határidők talán túlzottan ambiciózusnak tűnhetnek. Azok is, szemben a változások jelenlegi nagyon lassú tempójával. Ám, amikor az USA belépett a második világháborúba egy szemvillanás alatt feje tetejére állította a gazdaságát. Az autógyártók egy éven belül elkezdtek repülőgépet és rakétát gyártani, és 90 napba telt, míg átálltak a kételtű járművek gyártására. És ez 65 éve volt. Csak akarni kell, és változás megtörténik. Komolyabb gazdasági beavatkozást igényel, mint amihez hozzá vagyunk szokva, és néhány elég durva, vészhelyzetre tervező politikát (az egyes célokhoz kötődő rövid határidővel). Ha elhisszük, hogy ezek rosszabbak, mint a tömeges pusztulás, akkor valami nem stimmel az értékrendünkkel. Az éghajlatváltozás nem csak egy erkölcsi kérdés: ez a XXI. század erkölcsi kérdése. Egy olyan álláspont van, ami erkölcsileg még a megtagadásnál is hibásabb. Ez pedig annak az elfogadása, hogy megtörténik az éghajlatváltozás, tudván azt, hogy katasztrófához vezet, és ennek ellenére a képtelenség arra, hogy a megelőző intézkedéseket meghozzuk.

2006. október 31.

George Monbiot's book *Heat: How to Stop the Planet Burning* is published by Penguin.

Guardian Unlimited © Guardian News and Media Limited 2006

Fordította: Graczka Sylvia

Boldog új évet kívánunk minden kedves olvasónknak!

KÖRNYEZETPOLITIKAI HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

KIADJA ÉS TERJESZTI: MAGYAR TERMÉSZETVÉDŐK SZÖVETSÉGE

1091 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 91/B. III. 21. TEL: 216-7297 FAX:216-7295 DRÓTPOSTA: INFO@MTVSZ.HU

SZERKESZTŐK: SCHMUCK ERZSEBET, BOTÁR ALEXA

NYOMDAI MUNKÁK: MICROPRESS KFT. KESZÜLT 800 PÉLDANYBAN

ENG. SZÁM: 2.9.1/1076-1/2005.

A szerkesztők köszönettel vesznek minden - a hazai környezetvédelemmel és az Unióval kapcsolatos eseményekre, kiadványokra vonatkozó - információt és a hírlevelet érintő egyéb (kritikai) észtevéteket. Lapzárta minden hónap 20-án. A cikkben közölt kijelentések és vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők álláspontját! A Hírlevélben közölt írások egyeztetés után a forrás feltüntetésével közölhetők más kiadványokban. A hírlevél anyagai, illetve a terjedelmi okokból kimaradt cikkek az interneten is olvashatók:

www.mtvsz.hu/ fenntarthatóság és környezetpolitika